

Üniversitelerde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Dijitalleşme Durumlarının İncelenmesi*

Abdullah AĞIRTAŞ¹, Hayati ÇAVUŞ²

ÖZ: Covid-19 salgınının Çin’de ortaya çıkmasından sonra bütün dünyaya yayılarak bir pandemiye dönüşmesinin ardından birçok ülkede acil uzaktan eğitim süreci başlamıştır. Birçok eğitim kademesinde olduğu gibi üniversiteler de acil uzaktan eğitimle eğitimlerine devam etmeye çalışmıştır. Bu çalışmada öğretim elemanlarının Covid-19 dönemindeki dijitalleşme durumları incelenmiştir. Çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Doğu Anadolu’da bir devlet üniversitesinde 2020-2021 yılları arasında görev yapan 201 öğretim elemanı dijitalleşme durumları, Covid-19 pandemi döneminde yapılan acil uzaktan eğitim bağlamında incelenmiştir. Alınan bilgiler öğretim elemanlarının bazı demografik özelliklerine göre incelenmiştir. Ayrıca yapılan çalışma sonucunda öğretim elemanlarının genel dijitalleşme düzeylerinin ortalamanın üstünde olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının yaşa, görev yapılan birime, unvana, mezuniyet derecesine göre dijitalleşme düzeyinde farklılık elde edilmiştir. Acil uzaktan eğitim süreciyle ilgili sorulan soruların cevaplarına göre öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinde farklılaşmalar olduğu görülmüş ve raporlanmıştır. Acil uzaktan eğitim sürecine olumlu bakan öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin anlamlı bir şekilde yüksek olduğu çalışmada elde edilen ilginç bir bulgu olarak göze çarpmıştır.

Anahtar Sözcükler: uzaktan eğitim, acil uzaktan eğitim, akademisyen, akademisyen dijitalleşme.

JEL Kodu: I21, O33, I24

Examining the Digitization Status of Faculty Members in Universities in Emergency Remote Education

ABSTRACT: After the Covid-19 epidemic emerged in China and spread to the whole world and turned into a pandemic, an emergency distance education process has started in many countries. As in many education levels, universities have tried to continue their education with emergency distance education. In this study, the digitalization status of the lecturers in the Covid-19 period was examined. In the study, descriptive survey model was used. The digitalization status of 201 lecturers working at a state university in Eastern Anatolia between 2020-2021 were examined in the context of emergency distance education during the Covid-19 pandemic period. The information received was analyzed according to some demographic characteristics of the instructors. In addition, as a result of the study, it was determined that the general digitalization levels of the lecturers were above the average. There was a difference in the level of digitalization of the instructors according to age, unit of work, title, graduation degree. According to the answers to the questions asked about the emergency distance education process, it has been observed and reported that there are differences in the digitalization levels of the instructors. It was an interesting finding obtained in the study that the digitalization levels of the lecturers who had a positive attitude towards the emergency distance education process were significantly higher.

Keywords: distance education, emergency remote education, academician, academician digitalization.

JEL Code: I21, O33, I24

* Bu çalışma Abdullah AĞIRTAŞ’ın Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

¹ Çatak Muhammet Sait Aydın Anadolu Lisesi, Van.

Email: abdullah65656557@gmail.com ORCID: 0000-0001-6364-1436

² Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretimi, Eğitim Fakültesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Email: hcavus@yyu.edu.tr ORCID: 0000-0001-5602-5221

1. Giriş

Eğitim kavramı insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar her zaman ön planda olan alanlardan birisidir. Bu sebeple eğitimin daha etkili ve verimli yapılmasının yolları sürekli olarak aranmış ve aranmaya da devam edilecektir. Uzaktan eğitim de bu yollardan birisidir. Uzaktan eğitim, öğretene ile öğrenenin planlı bir öğrenme ortamında farklı zaman ve mekânlarda olduğu, planlı ve programlı öğrenme ortamında basılı veya elektronik iletişim şekilleriyle öğretimin gerçekleştiği tüm düzenlemeler olarak ifade edilebilir (Moore, 1990). Özellikle mekân ve zamana olan bağlılığı azaltan uzaktan eğitim, toplumsal değişim ve gelişimin öncüsü olabilmektedir (Elitaş, 2017). Eğitimdeki gelişme ve teknolojinin aktif bir şekilde kullanılmasıyla uzaktan eğitim önem kazanmıştır (Kaçan ve Gelen, 2020). Teknolojinin gelişip değişmesiyle birlikte kolayca taşınabilen mobil cihazlar üretilmiştir. Mobil cihazların ortaya çıkmasından sonra bu cihazların yaygınlaşması ile “Ubiquitous Learning” kavramı ortaya çıkmıştır (Weiser, 1994). Bu kavram Türkçe’ye “Her Yerde Eğitim” olarak çevrilmiştir. Her yerde eğitim çoğunlukla mobil cihazlar sayesinde sağlanabilmektedir. Mobil cihazların ağ ortamına girebiliyor olması ve ağ sistemlerinin yaygınlaşması ile çevrimiçi öğrenme sistemleri önem kazanmıştır (Gökmen, Duman ve Horzum, 2016). Bu tarz sistemler özellikle eğitim öğretimin yapılamadığı doğal afetler, salgın hastalıklar ve benzeri durumlarda eğitim faaliyetlerine devam edebilmek için alternatif bir yol olabilmektedir. Hâlihazırda Covid-19 pandemisinden dolayı yapılamayan örgün eğitimlerin acil uzaktan eğitim yoluyla yapılmaya çalışılması buna örnek olarak gösterilebilir.

Birçok üniversitede çeşitli şekillerde uzaktan eğitim alt yapısı bulunuyor ve bu üniversitelerde geleneksel uzaktan eğitim ile planlı ve sistemli bir eğitim öğretim yapıyordu (Karatepe, Küçükgençay ve Peker, 2020). Ancak Covid-19 sonrasında bilinen uzaktan eğitimden farklı olarak ortaya “acil uzaktan eğitim” durumu çıkmış (Keskin ve Derya, 2020) ve Türkiye’deki bütün üniversitelerde acil uzaktan eğitime geçilmiştir (Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020). Uzaktan eğitim ve acil uzaktan eğitim kavramları birbirinden farklıdır (Huang, Liu, Tlili, Yang ve Wang, 2020). Acil uzaktan eğitim, pandemi krizi sonrası eğitim öğretim faaliyetlerinin eski haline döneceği geçici ve zorunlu bir uzaktan eğitim şeklidir (Hodges, Moore, Lockee, Trust ve Bond, 2020). Geleneksel uzaktan eğitim ise dikkatli planlama ve uzun çalışmalar sonucunda hazırlanmaktadır (Means, Bakia ve Murphy, 2014). Acil uzaktan eğitim, geleneksel uzaktan eğitimin aksine oldukça ani ve hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir (Yavuz, Kayalı, Balat ve Karaman, 2020). Acil uzaktan eğitime bu ani geçişin sebebi olarak eğitim ve öğretim süreçlerinin pandemiden dolayı aksamaması ve eğitim-öğretimin devam etmesinin sağlanması çabasıdır.

Bazı üniversitelerde uzaktan eğitim ile de eğitim veriliyor olsa bile, süreç ani bir şekilde ortaya çıktığı için üniversitelerin çoğu pandemi durumundaki acil uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanmıştır (Yavuz vd., 2020). Öğretim elemanları sürecin başında ve sonraki süreçte ortaya çıkan sorunlara tanık olarak süreci deneyimlemişlerdir. Bu deneyimlerin süreç içerisinde ortaya çıkan durumları anlamaya yardım edebileceği düşünülmektedir. Bu durumları anlamak uzaktan eğitimle daha verimli ders işlenmesine ve süreç içerisinde ortaya çıkan sorunların çözümlenmesine fayda sağlayabilir.

Pandemi dolayısıyla acil uzaktan eğitimle derslerine devam eden öğretim üyeleri, derslerinde kullanmak üzere kendi ders materyallerini hazırlamak ve bunları kullanmak durumunda kalmışlardır. Acil uzaktan eğitime geçiş sürecinin ani bir şekilde olması, öğretim elemanlarının bu ders materyallerini hazırlama aşamasında zorlanmalarına sebep olmuştur (Dahmash, 2020). Özellikle örgün eğitimle ders işlemeye alışmış olan öğretim elemanlarının, pandemi süreciyle birlikte ders işleme şekillerinde değişikliğe gitmek zorunda kaldıkları söylenebilir. Bu zorluğun öğretim elemanlarını bir dijitalleşme süreci içerisine koyduğu düşünülebilir. Dijitalleşme en basit tanımı ile dijital çağda teknoloji okuryazarı olmaktır (Eshet, 2004). Diğer bir tanıma göre, dijitalleşme gelişmiş teknolojiye ve gelişecek olan teknolojilere adapte olabilme becerisi olarak ifade edilmiştir (Ng, 2012). Acil uzaktan eğitimle ders işlemek zorunda kalan öğretim elemanlarının dijitalleşme süreçlerine olumlu bir etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Dijitalleşme dönemi üniversitelerde çeşitli teknolojilerin kullanılmasını ve bu teknolojilerin daha etkili bir hale dönüştürülmesi için çözülmesi gereken sorunları doğurmuştur (Kerres, 2020). Bu sorunlara; alt yapı yetersizlikleri, öğretim elemanlarının dijital platformları kullanmak için hazırlıksız olması ve deneyim eksikliği örnek olarak verilebilir (Kaya, 2020). Bu sorunlar aynı zamanda daha dijital üniversiteler kurmak için bir fırsat sunmaktadır (Yan, 2020). Bu bağlamda pandemi dönemindeki kriz ortamında acil uzaktan eğitimle derslerine devam eden öğretim üyelerinin dijitalleşme durumlarının incelenmesi sonucunda elde edilecek sonuçların dijitalleşme süreci hakkında fikir vermesi düşünülmektedir.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Pandemi durumu hakkındaki belirsizlikler ve ortaya çıkan yeni varyantlar pandemi durumunun kısa vadede bitmeyeceğini göstermektedir. Bu süreçte öğretim elemanlarının uzaktan eğitimi etkili kullanması ve dijitalleşmesi bu sürece uyum sağlamak için önemli görülmektedir. Sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olan teknoloji ve değişen şartlar, öğretim elemanlarının daha etkili ve verimli dersler işleyebilmek için teknolojiyi daha etkin bir biçimde kullanmaya zorlamaktadır (Koç ve Albayrak, 2020). Bundan dolayı öğretim elemanlarından dijital materyalleri daha etkili kullanmaları beklenmektedir. Bununla birlikte öğretim elemanlarının değişen durumlar karşısında daha dijital ders işleme sürecine girdikleri ve bu süreçte ders içeriklerini dijital bir şekle dönüştürerek yeni roller üstlendikleri belirlenmiştir (Elçi ve Vural, 2017). Öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları bu sürecin verimliliğini etkileyebilir. Bu durumun araştırılması sonucunda edilebilecek sonuçlara göre daha doğru bir acil uzaktan eğitim şekline geçilebilir.

YÖK'ün son zamanlarda dijitalleşme ile ilgili yaptığı çalışmalar incelendiğinde, YÖK'ün artık dijitalleşmiş üniversiteleri ve öğretim elemanlarını görmek istediği çok net bir şekilde ortadadır. Covid-19 pandemi süreci ile birlikte gelişen olaylar neticesinde YÖK'ün bu konuda attığı adımların önemi göz ardı edilemez (YÖK,2020). Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları süreçte acil uzaktan eğitimle ders işlerken çeşitli dijital materyalleri kullanmışlardır. Bununla birlikte öğretim elemanlarının bir dijitalleşme sürecine girdikleri söylenebilir. Buna göre öğretim elemanlarının pandemi sürecindeki dijitalleşme durumları ve acil uzaktan eğitime bakış açılarının dijitalleşme durumlarına etkilerinin araştırılması, bu dönemde kullanılan dijital içeriklerin öğretim elemanlarının dijitalleşme durumuna etkilerinin araştırılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları ve süreçle ilgili düşüncelerinin anlaşılıp bazı değişkenlere göre incelenmesi düşünülmektedir.

3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri

Araştırma problemi: Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları acil uzaktan eğitim sürecinden etkilenmiş midir?

Alt problemler:

- Yaklaşık iki yıldır uzaktan eğitimi deneyimleyen öğretim elemanlarının dijitalleşmeleri ne düzeydedir?
- Öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeyleri bölümlerine, cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına göre değişmekte midir?
- Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim, örgün eğitim tercihleri bir farklılık göstermiş midir?
- Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim süreci deneyimlerinin dijitalleşmeleri üzerine etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?
- Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları genel olarak bu sürecin verimliliği hakkında ne düşünmektedirler?
- Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları pandemi döneminin kendi dijital kullanım becerilerini geliştirdiğini söyleyebilir mi?
- Acil uzaktan eğitimde yapılan eğitim ile öğretim elemanlarının dijitalleşme durumu arasında ilişki var mıdır?
- Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları normalleşme durumunda da acil uzaktan eğitim döneminde edindikleri deneyimleri kullanmayı düşünüyorlar mı?

4. Yöntem

Bu çalışmada, acil uzaktan eğitim sürecinde üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarının acil uzaktan eğitime bakış açılarına göre incelenmesi amacıyla nicel yöntemin betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

4.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinde görev yapan basit rastgele örneklem yoluyla seçilen 201 öğretim elemanı oluşturmuştur. Öğretim elemanlarının (N:146,

%72,63)'ü kadın, (N:55, %27,36)'si erkeklerden oluşmaktadır.

4.2. Veri Toplama Araçları

Demografik bilgiler- Bu bölümde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yaş, cinsiyet ve acil uzaktan eğitim döneminde edindikleri genel deneyimlerle ilgili bilgi toplamak amaçlanmıştır.

*Akademisyen dijitalleşme ölçeği-*Koç ve Albayrak (2020) tarafından geliştirilen ölçek öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarını ortaya çıkarmak için geliştirilmiştir. Bu ölçek 3 alt faktörden(1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma, 2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma, 3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma) ve 5'li likert tipi sorulardan oluşmaktadır(1=Hiç bir zaman, 2=Çoğunlukla, 3=Bazen, 4=Nadiren, 5=Çoğu zaman) oluşmaktadır.

5. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, elde edilen bulgular araştırma sorularına göre sıralanarak sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretim Elemanlarının Pandemi Önce Uzaktan Eğitim Deneyim Durumları

Seçim	N	%
Evet	74	36,82
Kısmen	27	13,43
Hayır	100	49,75
Toplam	201	100,00

Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yarısına yakınının (N: 100, %49,75) Covid-19 pandemiden önce uzaktan eğitim deneyimi olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte (N: 74, %36,82)'lik kesimin pandemiden önce uzaktan eğitim deneyiminin var olduğu (N: 27, %13,43)'lük kesimin ise kısmen uzaktan eğitim deneyimi olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının daha önce uzaktan eğitim deneyimine sahipliklerinin hemen hemen eşit dağıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Yaklaşık Bir Yıldır Acil Uzaktan Eğitimi Deneyimleyen Öğretim Elemanlarının Dijitalleşmeleri Ne Düzeydedir?

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Ölçek Ortalama	2,4	4,87	3,6083	0,45338	-0,106	-0,146
Faktor1 (Tek. Eğt. Kul.)	2	5	3,9244	0,59486	-0,117	-0,382
Faktor2 (Tek. Mes. Kul.)	2,8	5	4,0388	0,49506	0,035	-0,491
Faktor3 (Sos. Yaş. Tek. Kul.)	1	4,6	2,8617	0,67954	-0,209	0,021

Tablo 2 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Dijitalleşme ortalamaları (\bar{X} =3,60) genel olarak bu değerde iken, Faktör-1 (Teknolojiyi Eğitim Hayatında Kullanma) (\bar{X} =3,92-), Faktör-2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) (\bar{X} =4,03-), Faktör-3 (Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma) (\bar{X} =2,86-) olarak elde edilmiştir. Bu verilere göre Faktör-3 dışındaki ölçek ortalaması ve alt faktörlerin ortalamasının yüksek olduğu görülmektedir. Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği ortalaması ve ölçekteki faktörlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Duman, 2020).

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Fakültelerine Göre Değişmekte Midir?

	N	\bar{X}	SS	Sd	F	p	Farkın Olduğu Gruplar	
Faktor1	BESYO	9	3,4889	0,67905	10	4,187	,000	Turizm Fakültesi > BESYO, Eğitim Fakültesi, İİBF, Veterinerlik Fakültesi, Fen
	Edebiyat Fakültesi	13	4,0308	0,57065	190			
	Eğitim Fakültesi	26	3,7077	0,48409				
	Fen Fakültesi	18	3,9556	0,75943				
Faktor1	İİBF	32	3,7063	0,61589				

(Teknolojiyi Eğitimde Kullanma)	Mühendislik Fakültesi	18	4,1889	0,37241				Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
	Meslek Yüksek Okulu	16	4,3125	0,32634				Meslek Yüksek Okulu >
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	3,9226	0,45513				BESYO, Eğitim Fakültesi, İİBF, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Veterinerlik Fakültesi
	Turizm Fakültesi	12	4,3833	0,49329				
	Veterinerlik Fakültesi	12	3,5667	0,42498				
	Ziraat Fakültesi	14	4,1000	0,7913				
	Toplam	201	3,9244	0,59486				
	BESYO	9	4,2222	0,36667	10	1,905	,047	Turizm Fakültesi >
	Edebiyat Fakültesi	13	4,0769	0,47285	190			Eğitim Fakültesi, İİBF, Veterinerlik Fakültesi, Sağlık Fakültesi
Faktor2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma)	Eğitim Fakültesi	26	3,8231	0,58877				
	Fen Fakültesi	18	3,9778	0,56522				
	İİBF	32	3,9437	0,50350				
	Mühendislik Fakültesi	18	4,0444	0,31102				BESYO ve MYO > Eğitim Fakültesi
	Meslek Yüksek Okulu	16	4,2000	0,45019				
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	4,0065	0,41468				Ziraat Fakültesi > Eğitim Fakültesi, İİBF
	Turizm Fakültesi	12	4,3333	0,41194				
	Veterinerlik Fakültesi	12	3,9333	0,49970				
	Ziraat Fakültesi	14	4,3000	0,58045				
	Toplam	201	4,0388	0,49506				
	BESYO	9	3,3333	0,36056	10	0,998	,447	
	Edebiyat Fakültesi	13	2,9385	0,33050	190			
	Eğitim Fakültesi	26	2,8308	0,90101				
Faktor3 (Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma)	Fen Fakültesi	18	2,7000	0,98757				
	İİBF	32	2,9563	0,78491				
	Mühendislik Fakültesi	18	2,8222	0,64311				
	Meslek Yüksek Okulu	16	2,9250	0,35684				
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	2,8194	0,62685				
	Turizm Fakültesi	12	3,0000	0,55922				
	Veterinerlik Fakültesi	12	2,7833	0,50782				
	Ziraat Fakültesi	14	2,5571	0,43095				
	Toplam	201	2,8617	0,67954				

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinden Faktör1'e (Teknolojiyi Eğitimde Kullanma) göre görev yaptıkları fakülteler bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(10,190)=4,187, p<0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için, varyansların homojen olmasından dolayı LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Turizm Fakültesindeki ($\bar{X}=4,38$) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi, BESYO ($\bar{X}=3,48$), Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,70$), İİBF ($\bar{X}=3,70$), Veterinerlik Fakültesi ($\bar{X}=3,55$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=3,95$) ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde ($\bar{X}=3,92$) görev yapan öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Meslek Yüksek Okulundaki ($\bar{X}=4,31$) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi BESYO ($\bar{X}=3,48$), Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,70$), İİBF ($\bar{X}=3,70$), Sağlık Bilimleri Fakültesi ($\bar{X}=3,92$) ve Veterinerlik Fakültesinde ($\bar{X}=3,55$) görev yapan öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(10,190)=1,905, p<0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için yine LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Turizm Fakültesindeki ($\bar{X}=4,33-$) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82-$), İİBF ($\bar{X}=3,94-$), Veterinerlik Fakültesi ($\bar{X}=3,93-$) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi ($\bar{X}=4,00-$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. BESYO ($\bar{X}=4,22$) ve Meslek Yüksek Okulundaki ($\bar{X}=4,20$) öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=4,30$) öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82$) ve İİBF ($\bar{X}=3,94$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör3 (Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma) düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(10,190)=0,998, p>0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Yaşlarına Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	ss	Sd	F	p	
Faktör1	30 yas ve altı	29	4,0690	,55523	3	2,368	,072	
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	4,0323	,66821	197			
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	3,8062	,65925				
	50 yas ve üstü	45	3,8533	,73890				
	Toplam	201	3,9244	,67954				
Faktör2	30 yas ve altı	29	3,9862	,55523	3	1,449	,230	
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	4,1452	,66821	197			
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	4,0092	,65925				
	50 yas ve üstü	45	3,9689	,73890				
	Toplam	201	4,0388	,67954				
Faktör3	30 yas ve altı	29	2,8552	,55523	3	3,480	,017	31-40 yaş > 40-50, 50+
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	3,0806	,66821	197			
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	2,7231	,65925				
	50 yas ve üstü	45	2,7644	,73890				
	Toplam	201	2,8617	,67954				

Tablo 4 incelendiğinde, dijitalleşme düzeylerinden sadece Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma alt faktörü, öğretim elemanlarını yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(3,197)=3,480$, $p<0.05$). Yaşlar arası farkın hangi yaşlar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır ve elde edilen test sonuçlarına göre, 31-40 yaş aralığındaki ($\bar{X}=3,08$) öğretim elemanlarının Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi, 40-50 yaş aralığı ($\bar{X}=2,7231$) ve 50 yaş üstündeki ($\bar{X}=2,7644$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Bu sonuç yaşı genç yetişkin olan öğretim elemanlarının kendinden yaşça daha büyük olanlara göre sosyal yaşamda daha fazla teknoloji kullandıklarını göstermektedir.

Faktör1 ($F(3,197)=2,368$, $p>0.05$) ve Faktör2’de ($F(3,197)=1,449$, $p>0.05$) Öğretim elemanlarının yaşa göre dijitalleşme durumlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Dijitalleşme düzeylerinden Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma ($F(3,197)=2,368$, $p>0.05$) alt faktörü ve Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma ($F(3,197)=1,449$, $p>0.05$) alt faktörü, öğretim elemanlarını yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuç, Covid-19 döneminde her yaş grubundan bireylerin teknolojiyi kullanma zorunda kaldıkları için elde edilmiş olabilir.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Unvana Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	SS	Sd	F	p	Farkın Olduğu Gruplar
Faktor1	Prof. Dr.	29	3,7034	,65818	6 194	3,619	,002	Öğretim Elemanı/Okutman > Prof.Dr, Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman
	Doç. Dr.	30	3,8333	,59442				
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	3,8129	,63749				
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	4,1818	,61615				
	Öğretim Görevlisi Dr.	18	4,1333	,44984				
	Araştırma Görevlisi/Uzman	26	3,9462	,55586				
	Öğretim Elemanı/Okutman	25	4,2800	,25166				
	Toplam	201	3,9244	,59486				
Faktor2	Prof. Dr.	29	3,9793	,55122	6 194	2,968	,009	Öğretim Elemanı/Okutman > Prof. Dr , Doç. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman
	Doç. Dr.	30	3,9933	,52911				
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	3,9194	,46583				
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	4,3636	,48841				
	Öğretim Görevlisi Dr.	18	4,2222	,42779				
	Araştırma Görevlisi/Uzman	26	3,9692	,45146				
	Öğretim Elemanı/Okutman	25	4,2560	,43019				
	Toplam	201	4,0388	,49506				
Faktor3	Prof. Dr.	29	2,6276	,75918	6 194	3,328	,004	Öğretim Elemanı/ Okutman > Prof. Dr., Doç. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Öğretim Görevlisi Dr.
	Doç. Dr.	30	2,7267	,79565				
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	2,7935	,63346				
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	3,2000	,36878				

Öğretim Görevlisi Dr.	18	2,7889	,53785					Araştırma Görevlisi Dr. > Prof. Dr. ve Doç. Dr.
Araştırma Görevlisi/Uzman	26	2,9308	,66679					
Öğretim Elemanı/Okutman	25	3,2960	,55414					
Toplam	201	2,8617	,67954					

Tablo 5 incelendiğinde, Öğretim elemanlarının Dijitalleşme düzeylerinin unvana göre anlamlı bir farka sahip oldukları görülmektedir. Bu farkların ortaya çıktığı faktörler aşağıda sıralanmıştır.

Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=2,619$, $p<0.05$). Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Öğretim Elemanı/Okutman ($\bar{X}=4,2800$) olan kişilerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=3,7034$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,8129$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,9462$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,1818$) olan kişilerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi Prof.Dr ($\bar{X}=3,7034$) ve Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,8129$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=2,968$, $p<0.05$). Unvanlar arası farkın hangi unvanlar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmış ve elde edilen sonuçlara göre, Öğretim Elemanı/Okutman ($\bar{X}=4,25$) olan kişilerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=3,97$), Doç. Dr. ($\bar{X}=3,99$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,96$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,36$) olan kişilerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Prof.Dr ($\bar{X}=3,97$), Doç. Dr. ($\bar{X}=3,99$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,96$) kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,22$) olan kişilerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör3- Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=3,328$, $p<0.05$). Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Öğretim Elemanı/ Okutman ($\bar{X}=3,29$) olan kişilerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=2,62$), Doç. Dr. ($\bar{X}=2,7267$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=2,79$) ve Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=2,78$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma Görevlisi Dr. ($\bar{X}=3,2000$) olan kişilerin dijitalleşme Prof. Dr ($\bar{X}=2,62$) ve Doç. Dr. ($\bar{X}=2,72$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Mezuniyet Derecesine Göre Değişmekte Midir?

	Mezun Derecesi	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktör1	Yüksek Lisans	58	4,1345	,47887	199	3.265	,001
	Doktora	143	3,8392	,61724			
Faktör2	Yüksek Lisans	58	4,1000	,44367	199	1,117	,265
	Doktora	143	4,0140	,51384			
Faktör3	Yüksek Lisans	58	3,0244	,63365	199	2,179	,031
	Doktora	143	2,7958	,68853			

Tablo 6. incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumları, mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=3,265$, $p<0,05$) Yüksek Lisans mezunlarının Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumları ($\bar{X}=4,13$) Doktora mezunlarına ($\bar{X}=3,83$) göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($t(199)=1.117$, $p>0,05$)

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2.179$, $p<0,05$) Yüksek Lisans mezunlarının Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları ($\bar{X}=3,02$) Doktora mezunlarına ($\bar{X}=2,79$) göre

dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitim Verimli Midir? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	54	4,1889	,59864	199	3,959	,000
	Hayır	147	3,8272	,56503			
Faktor2	Evet	54	4,1667	,52521	199	2,242	,026
	Hayır	147	3,9918	,47679			
Faktor3	Evet	54	3,1111	,60272	199	3,227	,001
	Hayır	147	2,7701	,68501			

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,959$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,18$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,82$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,242$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,16$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,99$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,227$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=3,11$) hayır cevabını ($\bar{X}=2,77$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kendi Yaptığınız Uzaktan Eğitimi Verimli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	54	4,1075	,56742	199	3,657	,000
	Hayır	147	3,8033	,58366			
Faktor2	Evet	54	4,1575	,65255	199	2,811	,005
	Hayır	147	3,9603	,69939			
Faktör3	Evet	54	2,8500	,65255	199	-,198	,843
	Hayır	147	2,8694	,69939			

Tablo 8 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,657$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1075$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8033$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2,811$, $p<0,05$) Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1575$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,9603$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre

anlamli bir farklılık göstermemektedir ($t(199)=-0,198, p>0,05$).

Tablo 9. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kullandığınız Uzaktan Eğitim Sonucunda Dijital Kullanım Becerileriniz Arttı Mı? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

	Soru	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktör1	Evet	142	3,9690	,52743	199	1,658	,099
	Hayır	59	3,8169	,72615			
Faktör2	Evet	142	4,0887	,50334	199	2,240	,026
	Hayır	59	3,9186	,45655			
Faktör3	Evet	142	2,9155	,63394	199	1,750	,082
	Hayır	59	2,7322	,76889			

Tablo 9 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumu “Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2,240, p<0,05$) Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,088$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,918$) verenlere göre daha yüksektir. Covid-19 döneminde birçok iş alanında bu işlerin aksamadan devam edilebilmesi için uzaktan yapma yoluna gidilmiştir. Üniversitelerde bu süreçte eğitim öğretime uzaktan devam etmişlerdir. Böylece öğretim elemanlarının meslek hayatında dijitalleşmenin önemli bir yer tuttuğu elde edilen sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma ($t(199)=1,658, p>0,05$) ve Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma ($t(199)=1,750, p>0,05$) durumu “Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 10. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Covid-19 Dönemi Bittikten Sonra Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Devam Etmesini İstiyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	71	4,1437	,56385	199	4,005	,000
	Hayır	130	3,8046	,57894			
Faktor2	Evet	71	4,1746	,50926	199	2,929	,004
	Hayır	130	3,9646	,47280			
Faktor3	Evet	71	3,0169	,73504	199	2,422	,016
	Hayır	130	2,7769	,63423			

Tablo 10 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=4,005, p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1437$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8046$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,929, p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1746$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,9646$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,422, p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=3,0169$) hayır cevabını ($\bar{X}=2,7769$) verenlere göre daha yüksektir.

Tablo 11. Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Uzaktan Eğitim Dönemi Akademik Çalışmaları İyi Yönde Etkiledi Mi? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Faktör1	Evet	78	4,0846	,53015	199	3,106	,002
	Hayır	123	3,8228	,61308			
Faktör2	Evet	78	4,0590	,45597	199	,459	,647
	Hayır	123	4,0260	,51975			
Faktör3	Evet	78	2,9667	,72321	199	1,753	,081
	Hayır	123	2,7951	,64450			

Tablo 11 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmaları iyi yönde etkiledi mi?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,106$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,0846$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8228$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma ($t(199)=0,459$, $p>0,05$) ve Faktör3-Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma ($t(199)=1,753$, $p>0,05$) durumu “Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmaları iyi yönde etkiledi mi?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretim elemanlarının bu süreçte akademik çalışmalarının iyi yönde etkilenmediği Faktör2 ve Faktör3’deki sonuçlara göre söylenebilir. Covid-19 döneminde öğretim elemanlarının değişen çalışma şartlarına uyum sağlamada problemler yaşadığı elde edilen sonuçlara göre söylenebilir. Tablo 16’daki sonuçlara göre öğretim elemanları pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitimde dijital kullanım becerilerinin arttığını düşünmektedirler. Bu açıdan bakıldığında dijital kullanım becerilerinin arttığını ifade eden öğretim elemanlarının bu süreçte akademik çalışmalarının iyi etkilenmemesi ilginç bulunmuştur. Başka bir yorum ise öğretim elemanlarının dijital kullanım becerilerinin akademik çalışmalara etkisinin olmadığı şeklinde yapılabilir.

6. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yapılan çalışma sonrasında öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkması çalışmanın Covid-19 döneminde acil uzaktan eğitimle devam eden öğretim elemanlarının cinsiyet farkı olmaksızın dijital platformları kullanmaları şeklinde yorumlanabilir. Literatür incelendiğinde, (Erber, 2021; Koç ve Albayrak, 2020) yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak yapılan bazı çalışmalarda (Al-Hazza ve Lucking, 2017; Çetin, 2016) kadınların erkeklere göre dijitalleşme durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmış, Yontar (2019) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin kadınlara göre daha dijital okuryazar oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumunun cinsiyetler arasında farklılaşmaması bir üniversite için olumlu bir durumdur. Çünkü öğretim elemanlarının cinsiyet fark etmeksizin değişen, gelişen teknolojiye ayak uyduran ve bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilen araştırmacılar olması gerekmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları yaş değişkenine göre farklılık/değişim göstermektedir. Yaş değişkenine göre, 31 – 40 yaş aralığındaki öğretim elemanlarının sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma düzeyleri, 40 yaş ve üstündeki öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. Yapılan benzer çalışmalarda (Akkoyunlu, 2002; Aksoy, Karabay ve Aksoy, 2021; Arslan, 2019; Ataman, 2016; Carrington ve Robinson, 2009; Kalemkuş, 2016; Karakuş, 2020; Marsh, Hannon, Lewis ve Ritchie, 2017; Mertoğlu, 2020) benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Genç neslin teknoloji ile daha fazla meşgul olması, acil uzaktan eğitimin yaygınlaşması ve genç neslin bunlara daha kolay uyum sağlayabilmesi, 40 yaş altındakilerin daha dijital olmasına sebep olmuş olabilir. Başka bir deyişle yaştaki artış sonucunda teknolojiye olan ilginin azalması, yaşı büyük öğretim elemanlarının mesleki doyularının ve teknoloji kullanım sürelerinin düşmesi, değişen ve gelişen teknolojiye ayak uyduramama böyle bir sonucun ortaya çıkmasına sebep olmuş olabilir. Faktör1(Teknolojiyi Eğitimde Kullanma) ve Faktör2(Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) faktörlerinde ise anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Böyle bir sonuca ulaşılmamasının başlıca sebebi çalışmanın pandemi döneminde yapılmış olması olabilir. Çünkü pandemi döneminde her yaşta öğretim elemanı teknolojiyi eğitimde ve meslek

hayatında kullanmak zorunda kalmıştır.

Öğretim elemanlarının çalıştıkları birim değişkeni incelendiğinde Turizm fakültesindeki öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma (faktör1) durumları BESYO, Eğitim, İİBF, Veterinerlik, Fen ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. Faktör2- (Teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi) birime göre değişkenlik göstermektedir. Turizm fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Eğitim, İİBF, Veterinerlik ve Sağlık fakültelerine göre daha yüksektir. Yapılan benzer çalışmalarda (Ergün, 2019; Eryılmaz, 2018) paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Turizm sektörü tarih içerisinde çeşitli değişim ve dönüşümlerden geçmiştir (Kiper, Saraç, Çolak ve Batman, 2020). Ortaya çıkan ani olaylar; savaş, salgın hastalık ve ekonomik durumlar bu değişimlere örnek olarak verilebilir. Turizm sektörü bu değişimlere uyum sağlamalı ve çözümler üretmelidir. Ortaya çıkan problemlere çözümler üretmek için turizm araştırmacılarının dijitalleşme durumları da önemli bir konudur (Türker, 2020). Turizm fakültesinde görev yapan akademisyenlerin diğer fakültelerdeki akademisyenlere göre dijitalleşme düzeylerinin daha yüksek olmasının sebebi bu sektörün pandemiden en fazla etkilenen alanlardan biri olması ve bundan dolayı da çözümler üretmek ve değişimlere uyum sağlayabilmek için dijital içerikleri daha fazla kullanmaları olabilir. Turizm sektöründe dijitalleşme, turistlerin talep ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek için bilgi akışı ve bilgiye ulaşmayı oldukça kolaylaştırmaktadır (Erol, 2021). Turistlerin ziyaret ettiği müzelerde dijital birçok materyal kullanmakla birlikte bu müzelerin dijital kopyalarına internet üzerinden erişilebilmektedir. Aynı zaman Google Eart gibi uygulamalar aracılığı ile gitmek istenen birçok turistik şehir yine internet üzerinden gezilip görülebilmektedir. Turizm alanındaki bu dijital gelişmeler turizm araştırmacılarının da dijital olmasını bir gereklilik haline getirmektedir. Meslek yüksekokulunda (MYO) görev yapan öğretim elemanlarının Faktör-1 (teknolojiyi eğitimde kullanma durumları) BESYO, Eğitim, İİBF, Sağlık Bilimleri ve Veterinerlik fakültesine göre daha yüksektir. BESYO ve Meslek Yüksekokulunda görev yapan akademisyenlerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. MYO'lar eğitimin kısa sürede tamamlanıp iş hayatına geçiş için öğrenciler tarafından tercih edilebilir. Bu sebeple, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmak bir dijital staj şekline dönüşebilir. Bununla birlikte, eğitim süreci kısa sürdüğü için eksik kalan bilgilerin öğretilmesi için teknoloji kullanılmış olabilir. Ziraat fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyleri İİBF ve Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. Değişen ve gelişen teknolojik dönüşümlerden en fazla etkilenen alanlardan biri ziraat alanıdır. Bu sebeple değişen teknoloji takip etmek ve meslek hayatında kullanmak Ziraat fakültelerinde görev yapan öğretim elemanları için bir gereklilik haline gelebilir. Ancak yine de tüm bu eldeki verilere rağmen, Eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenlerin diğer fakültelerde görev yapan akademisyenlere göre geride kalmaları da ayrıca üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarının durumları unvan değişkenine göre incelendiğinde, Öğretim elemanı/Okutman olanlar Prof. Dr, Doç. Dr, Dr. Öğrt. Üyesi, Araştırma Görevlisi Dr./Uzman olan kişilere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Alt faktörler incelendiğinde Faktör-1 (Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi) unvana göre değişmektedir. Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin Prof. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman olan kişilere göre teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyleri daha yüksektir. Benzer bir şekilde Öğretim Görevlisi Dr. Olan kişiler Prof. Dr. ve Dr. Öğrt. Üyesi olan kişilere göre teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyleri daha yüksektir. Faktör-2 Teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi unvana göre değişmektedir. Öğretim elemanı/Okutman olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof. Dr., Doç .Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman olan kişilere göre daha yüksektir. Faktör-3 Sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma düzeyi unvana göre değişmektedir. Öğretim elemanı/Okutman olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof.Dr., Doç.Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Öğretim Görevlisi Dr. olan kişilere göre daha yüksektir. Bu sonuçlar (Fidan ve Subaşı, 2015; Koç ve Albayrak, 2020) tarafından yapılan çalışmalardaki sonuçlara benzerdir. Bu durum öğretim elemanlarının yoğunluk durumuna göre değerlendirildiğinde, öğretim elemanı/okutman olan kişilerin iş yükünün diğer öğretim elemanlarına göre daha az olduğundan dolayı dijitalleşmeye daha fazla vakit ayırabildikleri düşünülebilir. Araştırma Görevlisi Dr. olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof. Dr. ve Doç. Dr. olan kişilere göre daha yüksektir. Sonuçlar, Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin dijitalleşme durumlarının diğer unvanlara sahip olan kişilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Süer vd. (2005) yaptıkları çalışmada Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin diğer unvanlara sahip kişilere göre uzaktan eğitime olumsuz bakış açısına sahip oldukları raporlanmıştır. Farklı sonuçlar elde edilmesinin sebebi belirtilen araştırmanın Covid-19 pandemi döneminden önce yapılmış olması olabilir. Bu sonuca göre pandeminin öğretim elemanlarının uzaktan

eğitime karşı olan bakış açılarının değişime uğramış olabileceği ihtimali de doğurmuş olabilir. Araştırma Görevlisi Dr. Olan kişilerin dijitalleşme düzeyleri Prof. Dr., Doç. Dr. ve Dr. Öğrt. Üyesi olan kişilere göre daha yüksektir. Bu sonuca göre, Araştırma görevlileri buldukları görev gereği akademik olarak kendilerini sürekli geliştirmelidir. Bu gelişime ve değişime ayak uydurabilmek için yaptıkları çalışmaların Araştırma görevlilerinin dijitalleşme düzeylerine katkı sağladığı düşünülebilir.

Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları ve alt faktörleri mezuniyet derecesi değişkenine göre de değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olan öğretim elemanları doktora mezunu olanlara göre dijitalleşme düzeyleri, Faktör1 (Teknolojiyi eğitimde kullanma) düzeyleri ve Faktör3 (Sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma) düzeyleri daha yüksektir. Bu sonuç yapılan bazı çalışmalardan (Bayrakçı ve Narmanlıoğlu, 2021; Koç ve Albayrak, 2020) elde edilen sonuçlarla benzerdir. Gök ve Çakmak (2020) yaptıkları çalışmada yüksek lisans mezunu olan öğretim elemanlarının Doktora mezunu olanlara göre uzaktan eğitime bakış açılarının daha olumlu olduğudur. Bu sonuçlar bu çalışmadaki sonuç ile uyusmaktadır. İki çalışma da Covid-19 döneminde yapıldığı için bu dönemde meydana gelen gelişmeler yüksek lisans mezunlarının doktora mezunlarına göre daha dijital olmalarına neden olmuş olabilir. Değişen şartlara yüksek lisans mezunu olanların daha iyi uyum sağladığı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının, Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim yeterli midir? Sorusuna verdikleri cevaba göre dijitalleşme durumlarının incelenmesi araştırmanın başka bir boyutudur. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme ve alt faktörlerdeki düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Kurnaz ve Serçemeli (2020) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim döneminde muhasebe dersi veren akademisyenlerin uzaktan eğitimi benimseyemedikleri raporlanmıştır. Öğretim elemanlarının sürece hazırlıksız yakalanmaları sebebiyle sürece uyum sağlamada problem yaşadıkları söylenebilir. Sürecin yeterli olup olmadığıyla ilgili yorum yapmak için bu süreci daha fazla deneyimlemeleri gerektiği söylenebilir.

Öğretim elemanlarının, Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz? Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme, faktör1 ve faktör2 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bu çalışmada kendi yaptıkları uzaktan eğitimi yeterli bulan öğretim elemanlarının daha dijital oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ak, Gökdaş, Öksüz ve Torun (2021) ulaştıkları sonuçla paralellik gösterdiği söylenebilir. Bu sonuca göre, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algılarının dijitalleşme düzeylerine etkisi olduğu söylenebilir. Ak vd. (2021) yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının öz yeterlilik algılarının artırılması için teknik vb. destekler verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu desteklerin verilmesi halinde akademisyenlerin uzaktan eğitimi kullanma öz yeterlilik algılarının artacağı belirtilmiştir. Akpınar ve Çakmakçaya (2021) yaptıkları çalışmada acil uzaktan eğitim süreci uzadıkça bu sürece uyum sağlamanın arttığı görülmüştür. Acil uzaktan eğitimle ders işleme süreci ilerledikçe öğretim elemanlarının duruma uyum sağlamları sağlanabilir.

Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı? Sorusu için verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme ve faktör2 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bu sonuçlar yapılan çalışmalardan (Bozkurt, 2020; Nalbantoğlu, 2021) elde edilen sonuçlar ile benzerdir. Covid-19 birçok sektörde dijital dönüşümü hızlandırdığı söylenebilir. Eğitim alanında da acil uzaktan eğitim süreciyle birlikte yoğun teknoloji kullanımı eğitim alanındaki kişileri bir dijitalleşme sürecine koyduğu elde edilen sonuçlara göre söylenebilir. Yapılan benzer çalışmalarda bu durumun beraberinde teknolojiyi kullanabilenlerle kullanamayanlar arasında yetkinlik açısından bir dengesizlik yarattığı ifade edilmiştir. Covid-19 döneminde dijital eşitsizlik ciddi manada artmıştır (Tuncer, 2021). Bu eşitsizliğin çeşitli sebepleri olabilmektedir. Ekonomik, altyapısal ve akademik sebepler bunlardan birkaçıdır. Genel olarak bakıldığında öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim sürecinde dijitalleşme durumlarında artış olduğu söylenebilir. Bu artışın sebebi Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim sürecinde olan teknoloji kullanımındaki artışa bağlı olduğu söylenebilir.

Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz? Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme, faktör1, faktör2 ve faktör3 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bununla birlikte öğretim elemanları uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmektedirler. Benzer araştırmalar incelendiğinde öğretici ve öğrencilerin örgün eğitimi uzaktan eğitime oranla daha verimli buldukları görülmüştür (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020; Kırtak 2020; Koç ve Albayrak, 2020;

Yılmaz, 2020). Öğretim elemanlarının sürece hazırlıksız yakalandıkları için bu tercihte bulunmuş oldukları düşünülebilir. İlic (2020) tarafından yapılan çalışmadaki sonuçlar bu yorumu destekler niteliktedir. (Sayan, 2020) yaptığı çalışmada benzer bir sonuca ulaşmış, acil uzaktan eğitime hazırlıksız olan öğrenci ve öğretmenlerin acil uzaktan eğitim dönemine adapte olmada zorluklar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada sunulan tercihe göre uzaktan eğitimi tercih eden öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin daha fazla çıkmasının sebebi öğretim elemanlarının süreç içerisinde uzaktan eğitime daha fazla adapte olmaları olabilir.

Öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeyleri Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmalarını iyi yönde etkiledi mi? Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet cevabını veren akademisyenlerin dijitalleşme ve faktör1 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Çiçek, Tanhan ve Tanrıverdi (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim döneminde daha fazla internet kullandıklarını ve uzaktan eğitime olumlu bir bakış açısıyla baktıkları belirtilmiştir. Covid-19 pandemisi çalışma hayatında dijitalleşmeyi önemli ölçüde arttırmıştır (Bozkurt, 2020). Ancak bu süreçte evde çalışmak zorunda kalan akademisyenler için evdeki sorumluluklar çalışma performanslarını etkilemiştir (Watermeyer vd., 2021). Ev ortamındaki iş ve sorumluluklar çalışma performansını düşürebilir. Bu durum ev içerisinde sorumluluğu olmayan kişiler için acil uzaktan eğitim daha avantajlı bir hale dönüştüğü görülmektedir.

7. Öneriler

Cinsiyet açısından öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarında bir farklılık görülmediği için bu konuda yapılacak benzer çalışmalarda cinsiyet farklılaşma durumu incelenerek karşılaştırmalar yapılması önerilmektedir.

Yaş değişkeni açısından 31-40 yaş aralığındaki öğretim elemanlarının 40 yaş ve üstündeki öğretim elemanlarına göre daha dijital olmalarının sebeplerinin araştırılması yapılacak olan yeni çalışmalar için önerilmektedir. Öğretim elemanlarından 40 yaş ve üstünde olanların teknolojik gelişmelerden kopmamaları için teknoloji ve dijitalleşme ile ilgili eğitimlerin verilmesi düşünülebilir. Teknoloji hayatımızda büyük bir öneme sahiptir. Bunu acil uzaktan eğitim dönemiyle de görmüş olduk. Bundan dolayı dijitalleşmeyle ilgili çalışmalara hız verilmelidir. Üniversitelerde dijitalleşme adına daha fazla ve daha hızlı adımlar atılmalıdır. Bunun için üniversitelerde akademisyenlere yönelik dijitalleşme çalışmaları yapılması sorunun çözümünde büyük rol oynayacaktır.

Tüm öğretim elemanlarının derslerinin bir kısmını uzaktan eğitim ile vermesinin yolu açılarak, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim deneyimlerini daha da geliştirmelerine olanak sağlanması önerilmektedir.

Turizm fakültesinde görev yapan akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri bazı fakültelere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Turizm fakültesinin bu süreçte daha dijital bir düzeye sahip olmasının nedenlerinin yapılacak benzer çalışmalarda daha detaylı bir şekilde incelenmesi gerekebilir. Öğretim Elemanı/Okutman unvanına sahip olan akademisyenler diğer akademik unvanlara sahip olanlara göre daha dijitaldirler. Tüm unvanlardaki öğretim elemanlarının dijitalleşmesi yönünde nelerin yapılabileceği ile ilgili çalışmaların yapılması alana katkı sağlayabilir.

Araştırmada, uzaktan eğitime olumlu bakan öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bundan dolayı uzaktan eğitime karşı var olan olumsuz bakış açısının değiştirilmesi yönünde adımların atılması, çalışmaların planlanması ve uygulanması gereklilik halini almıştır. Bunun için Uzaktan eğitimin faydaları/avantajları ile ilgili bilgilendirici ve farkındalık yaratıcı çalışmalar yapılabilir.

Çalışmaya katılan öğretim elemanları uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmektedirler. Uzaktan eğitimin gelecekte kullanılacak muhtemel bir eğitim modeli/yöntemi olacağı göz önünde bulundurulacak olursa, öğretim elemanlarının bu uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmelerinin ileride benzer sorunlarla karşı karşıya kalmamıza sebep olabilir. Dolayısı ile uzaktan eğitimle ilgili bu olumsuz yargının kırılması/ortadan kaldırılması için acil önlemlerin alınması gerekmektedir.

Öğretim elemanları Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitimin dijital kullanım becerilerini arttırdığını ifade etmişlerdir. Ancak uzaktan eğitimin verimi ile ilgili şüpheleri vardır. Bu şüpheleri gidermek için yeni ve sürece uygun uzaktan eğitim modellerinin geliştirilmesi ve kullanıma bir an önce sunulması planlanmalıdır.

Gelecekte karşılaşılabilecek durumlar için daha güçlü uzaktan eğitim alt yapıları olmalıdır. Uzaktan eğitim için, alt yapı çalışmalarına hız verilmeli ve olumsuzlukların giderilmesi için çok yönlü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Ak, Ş., Gökdaş, İ., Öksüz, C. ve Torun, F. (2021). *Uzaktan eğitimde eğitimcilerin eğitimi: Uzaktan eğitime yönelik öz yeterlik ve yarar algısına etkisi*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 7(1), 24-44.
- Akkoyunlu, B. (2002). *Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(22), 1-8.
- Akpınar, T. ve Çakmakaya, BAKİ. Y. (2021). *Pandemi (Covid-19) sonrası lisansüstü uzaktan eğitim*. Sosyal Bilimler Metinleri Dergisi, 21(1), 1-14.
- Aksoy, N. C., Karabay, E. ve Aksoy, E. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Selçuk İletişim, 14(2), 859-894.
- Al-Hazza, T. C. ve Lucking, R. (2017). *An examination of preservice teachers' view of multiliteracies: habits, perceptions, demographics and slippery slopes*. Reading Improvement, 54(1), 32-43.
- Arslan, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eğitim bilişim ağı (EBA) platformu hakkındaki görüşleri: Hatay ili örneği. Çukurova Üniversitesi: Yayımlanmış yüksek lisans tezi.
- Ataman, Y. D. (2016). *Sosyal Medya ve akıllı mobil teknoloji: akıllı sosyal yaşamlar*. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 6(2), 105-113.
- Bayrakçı, S. ve Narmanlıoğlu, H. (2021). *Türkiye'deki lisans öğrencilerinin ve mezunlarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi, 12(46), 46-67.
- Bozkurt, A. (2020). *Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(3), 112-142.
- Bozkurt, V. (2020). *Pandemi döneminde çalışma: ekonomik kaygılar, dijitalleşme ve verimlilik*. COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri, 115-136.
- Carrington, V. ve Robinson, M. (2009). *Digital literacies. social learning and classroom practices*. londres, Sage and United Kingdom Literacy Association, 1(1), 29-67.
- Çetin, O. (2016). *Pedagojik formasyon programı ile lisans eğitimi fen bilimleri öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Journal of Education Faculty, 18(2), 658-685.
- Çiçek, İ., Tanhan, A. ve Tanrıverdi, S. (2020). *COVID-19 ve eğitim*. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), 1091-1104.
- Çizmeçi, S. ve Köse, E. K. (2021). *Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yeni medya okuryazarlığı üzerine bir inceleme*. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 9(Özel Sayı), 126-146.
- Dahmash, B. (2020). *I couldn't join the session': Benefits and challenges of blended learning amid Covid-19 from EFL students*. International Journal of English Linguistics, 10(5), 221-230.
- Duman, N. (2020). *Üniversite öğrencilerinde COVID-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük*. The Journal of Social Science, 4(8), 426-437.
- Durak, G., Çankaya, S. ve İzmirli, S. (2020). *COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi*. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 14(1), 787-809.
- Elçi, A. ve Vural, M. M. (2017). *Öğretim elemanı 4.0: Öğretim elemanının değişen rolü ve teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme*. Paper presented at the Mediterranean International Conference on Social Sciences by UDG, 1(1), 494-498.
- Elitaş, T. (2017). *Uzaktan eğitim lisans sürecinde yeni iletişim teknolojileri: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi*. Atatürk Üniversitesi: Yayımlanmış doktora tezi.
- Erbir, M. (2021). *Hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin bazı demografik özellikler ve çalışma statüsüne göre farklılaşma durumu*. Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi,

- Ergün, B. (2019). *Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin medya okuryazarlığı becerileri: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği*. PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(3), 241-251.
- Erol, G. (2021). *Kültür turizmi ve dijitalleşme*, Çizgi kitabevi, Ankara.
- Eryılmaz, S. (2018). *Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesi: Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi örneği*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17(65), 37-49.
- Eshet, Y. (2004). *Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era*. Journal of Educational Multimedia Hypermedia 13(1), 93-106.
- Fidan , M. ve Subaşı, Ş. (2015). *Türkiye'deki muhasebe öğretim elemanlarının sayısal çağda teknoloji kullanımına ilişkin durum tespiti*. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 85-112.
- Genç, M. F. ve Gümrükçüoğlu, S. (2020). *Koronavirüs (Covid-19) Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakışları*. Electronic Turkish Studies, 15(4), 403-422.
- Gök, B. ve Çakmak, E. K. (2020). *Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 28(5), 1915-1931.
- Gökmen, Ö. F., Duman, İ. ve Horzum, M. B. (2016). *Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(3), 29-51.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>, Erişim tarihi: 24.06.2020
- Huang, R., Liu, D., Tlili, A., Yang, J. ve Wang, H. (2020). <https://iite.unesco.org/wp-content/uploads/2020/03/Handbook-on-Facilitating-Flexible-Learning-in-COVID-19-Outbreak-SLIBNU-V1.2-20200315.pdf>, Erişim tarihi: 09.10.2021.
- İlic, U. (2020). *Yükseköğretimde uzaktan eğitim sürecinde eski-yeni bir bölüm: BÖTE*. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(2), 395-409.
- Kaçan, A. ve Gelen, İ. s. (2020). *Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış*. Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6(1), 1-21.
- Kalemkuş, F. (2016). *Ortaöğretimdeki öğretmen ve öğrencilerin eğitim bilişim ağı (eba)'ya ilişkin görüşleri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi: Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Karakuş, Y. (2020). *Dijital haklar ve sorumluluk*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N. ve Peker, B. (2020). *Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması*. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(53), 1262-1274.
- Kaya, S. (2020). *Zorunlu uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar: Öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri*. Paper presented at the VIIth International Eurasian Educational Research Congress Online, 10-13 Eylül 2020, Eskişehir, Türkiye.
- Kerres, M. (2020). *Against all odds: Education in Germany coping with Covid-19*. Postdigital Science Education 2(3), 690-694.
- Keskin, M. ve Derya, Ö. (2020). *Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi*. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2), 59-67.
- Kiper, V. O., Saraç, Ö., Çolak, O. ve Batman, O. (2020). *Covid-19 salgınıyla oluşan krizlerin turizm faaliyetleri üzerindeki etkilerinin turizm akademisyenleri tarafından değerlendirilmesi*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(43), 527-551.
- Kırtak , N. (2020). *Fizik öğretmen adaylarının uzaktan eğitime dair görüşleri*. Eğitim ve Teknoloji Dergisi, 2(2), 78-90.
- Koç, P. ve Albayrak, M. (2020). *Akademisyen dijitalleşme ölçeği geliştirilmesi*. international Journal of Social Sciences Education Research 6(1), 41-53.

- Kurnaz, E. ve Serçemeli, M. (2020). *Covid-19 pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma*. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, (3): 262-288.
- Marsh, J., Hannon, P., Lewis, M. ve Ritchie, L. (2017). *Young children's initiation into family literacy practices in the digital age*. Journal of Early Childhood Research, 15(1), 47-60.
- Means, B., Bakia, M. ve Murphy, R. (2014). *Learning online: What research tells us about whether*. Routledge, New York.
- Mertoğlu, S. (2020). *Sağlık Çalışanlarının hastanelerde bilişim teknolojilerine yönelik tutumları ve hazırbulunuşluk seviyelerinin bireysel performansına etkisinin değerlendirilmesi*. Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmış doktora tezi.
- Moore, M. G. (1990). *Background and overview of contemporary American distance education*. Contemporary issues in American distance education, 7(1), 115-117.
- Nalbantoğlu, C. B. (2021). *Covid 19 sürecinin dijital dönüşüme etkileri*. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 7(4), 13-18.
- Ng, W. (2012). *Can we teach digital natives digital literacy*. Computers Education 59(3), 1065-1078.
- Sah, H. (2020). *COVID-19 Pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Bilişim Teknolojileri Online Dergisi, 11(42), 100-122.
- Süer, İ., Kaya, Z., Bülbül, H. İ., Karaçanta, H., Koç, Z. ve Çetin, Ş. (2005). *Gazi Üniversitesi'nin uzaktan eğitim potansiyeli*. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4(1), 107-113.
- Trust, T. ve Whalen, J. (2020). *Should teachers be trained in emergency remote teaching? Lessons learned from the COVID-19 pandemic*. Journal of Technology Teacher Education 28(2), 189-199.
- Tuncer, B. B. (2021). *Dijital iletişim, dijital eşitsizlik ve yaşlanma: kovid-19 süreci ile yaşanan dijital bölüme ve uçurumlar üzerine*. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi(6), 1339-1369.
- Türk Dil Kurumu (2020). <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 17.05.2020.
- Türker, G. Ö. (2020). *Covid-19 salgını turizm sektörünü nasıl etkiler? Turizm akademisyenleri perspektifinden bir değerlendirme*. International Journal of Social Sciences Education Research 6(2), 207-224.
- Watermeyer, R., Shankar, K., Crick, T., Knight, C., McGaughey, F., Hardman, J., . . . Phelan, D. (2021). *'Pandemia': a reckoning of UK universities' corporate response to COVID-19 and its academic fallout*. British Journal of Sociology of Education, 1(6), 1-16.
- Weiser, M. (1994). <http://www.ubiq.com/hypertext/weiser/UbiHome.html>, Erişim tarihi: 03.01.2021.
- Yan, Z. (2020). *Unprecedented pandemic, unprecedented shift, and unprecedented opportunity*. Human Behavior and Emerging Technologies, 2(2) 110– 112
- Yavuz, M., Kayalı, B., Balat, Ş. ve Karaman, S. (2020). *Salgın sürecinde Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının acil uzaktan öğretim uygulamalarının incelenmesi*. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), 129-154.
- Yılmaz, N. A. (2020). *Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3(1), 15-20.
- Yontar, A. (2019). *Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 815-824.
- YÖK (2020). <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/agri-dijital-donusum-tanitim-toplantisi.aspx>, Erişim tarihi: 10.09.2020.